

Verordening op het recht van onderzoek

De raad der Gemeente Sittard-Geleen,
Gezien het voorstel van het presidium van 31 augustus 2004 gemeentebblad, 2004, nummer 70
Gelet op het bepaalde in artikel 155 van de Gemeentewet;
b e s l u i t :
Verordening op het recht van onderzoek

ARTIKEL 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. onderzoek: een onderzoek als bedoeld in artikel 155a, eerste lid, van de Gemeentewet;
- b. onderzoekscommissie: een commissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet.

ARTIKEL 2 Instellen van het onderzoek/onderzoekscommissie

1. Op voorstel van een of meer van zijn leden kan de raad besluiten een onderzoek in te stellen.
2. Het besluit tot het instellen van een onderzoek bevat een omschrijving van het onderzoek alsmede een toelichting. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek, als dan niet op verzoek van de onderzoekscommissie gewijzigd worden.
3. Indien de raad besluit een onderzoek in te stellen als bedoeld in de artikelen 155a – 155 f van de Gemeentewet, benoemt de raad een onderzoekscommissie van tenminste drie leden.
4. De raad wijst uit de commissieleden de voorzitter van de onderzoekscommissie aan.
5. De raad wijst een genoegzaam aantal plaatsvervangende leden aan.
6. Bij de instelling van de onderzoekscommissie stelt de raad nadere regels vast met betrekking tot de rapportage van de onderzoekscommissie aan de raad.

ARTIKEL 3 Voorzitter/plaatsvervangend voorzitter

1. De leden van de onderzoekscommissie kiezen uit hun midden een plaatsvervangend voorzitter.
2. De voorzitter is belast met:
  - a. het leiden van de beraadslaging en zitting;
  - b. het handhaven van de orde;
  - c. het doen naleven van bij of krachtens deze verordening gestelde regels;
  - d. hetgeen deze verordening hem verder opdraagt.

ARTIKEL 4 Beëindiging van het lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de onderzoekscommissie eindigt indien:
  - a. de raad besluit tot opheffing van de onderzoekscommissie;
  - b. een lid ophoudt lid te zijn van de raad;
  - c. de onderzoekscommissie besluit een lid van zijn commissie te horen;
  - d. een lid ontslag neemt.
2. Een lid van de onderzoekscommissie kan op elk moment ontslag nemen. Hiervan brengt hij de raad en de voorzitter van de onderzoekscommissie zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte.
3. In openstaande vacatures wordt zo spoedig mogelijk voorzien.
4. De leden 1 tot en met 3 zijn van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangende leden.

ARTIKEL 5 Bevoegdheden van de onderzoekscommissie

1. De onderzoekscommissie besluit alvorens het eerste getuigenverhoor plaats vindt of getuigen uitsluitend verhoord worden na het afleggen van de eed of belofte.
2. De onderzoekscommissie kan buiten de in artikel 155b, eerste lid, van de Gemeentewet genoemde personen tevens anderen verzoeken om medewerking aan het onderzoek te verlenen. Laatstgenoemde medewerking geschiedt slechts op vrijwillige basis.
3. De onderzoekscommissie kan besluiten derden in te schakelen voor het uitvoeren van opdrachten die zij in het kader van de onderzoekopdracht en de uitoefening van haar taak nodig acht.
4. De onderzoekscommissie kan in het belang van het onderzoek in beslotenheid met een ieder informatieve gesprekken voeren, welke als zodanig geen onderdeel van het onderzoek uitmaken. Er bestaat hiertoe geen plicht tot medewerking.
5. De onderzoekscommissie kan de bovengenoemde bevoegdheden uitsluitend uitoefenen indien ten minste drie van haar leden aanwezig zijn.
6. De onderzoekscommissie besluit met meerderheid van stemmen.
7. De verordening op de raadscommissies is niet van toepassing.

ARTIKEL 6 Ambtelijke bijstand

1. De griffier draagt zorg voor voldoende ambtelijke ondersteuning van de commissie.
2. De griffier kan een beroep doen op de gemeentesecretaris om hem voor de duur van het onderzoek een of meer medewerkers ter beschikking te stellen.
3. Op voorstel van de griffier kan de raad een budget voor de ambtelijke ondersteuning van de onderzoekscommissie ter beschikking stellen.
4. Op voorstel van de griffier benoemt de raad ter ondersteuning van de onderzoekscommissie een commissiegriffier.
5. De commissiegriffier is bij iedere zitting aanwezig.
6. Bij zijn verhindering of afwezigheid wordt zijn plaats ingenomen door een daartoe door de raad aangewezen vervanger.

ARTIKEL 7 Zittingen

1. De voorzitter van de commissie bepaalt plaats en tijdstip van de zitting en brengt die ter openbare kennis.
2. De voorzitter roept de leden van de onderzoekscommissie, getuigen en deskundigen ten minste twee weken voor de zitting schriftelijk op, waarbij de agenda en de voorhanden zijnde stukken worden meegezonden.
3. Binnen drie werkdagen na verzending van de oproep kunnen de getuigen en deskundigen onder opgaaf van redenen de voorzitter verzoeken het tijdstip van de zitting te wijzigen.
4. De beslissing van de voorzitter op dit verzoek wordt uiterlijk één week voor het tijdstip van de zitting aan de betrokken getuige of deskundige medegedeeld.

ARTIKEL 8 Toehoorders en de pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare zittingen bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.
3. De voorzitter is bevoegd, toehoorders die op enigerlei wijze de orde van de vergadering verstoren, te doen vertrekken.

ARTIKEL 9 Geluid- en beeldregistraties

Degenen die tijdens de zitting geluid- dan wel beeldregistraties willen maken doen hiervan mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

ARTIKEL 10 Gebruik mobiele telefoons

Tijdens de zitting zijn het gebruik, alsmede het standby houden van mobiele telefoons en of andere communicatie-middelen, die inbreuk kunnen maken op de orde van de zitting, zonder toestemming van de voorzitters niet toegestaan.

ARTIKEL 11 Verslaglegging zitting

1. De commissiegriffier draagt zorg voor de verslaglegging van de zitting.
2. Het verslag vermeldt de namen van de aanwezigen en hun hoedanigheid voor zover van belang.
3. Het verslag houdt een zakelijke vermelding in van wat over en weer is gezegd en wat verder ter zitting is voorgevallen.
4. Het verslag verwijst naar de op de zitting overgelegde bescheiden, die aan het verslag kunnen worden gehecht.
5. Het verslag wordt vastgesteld door de onderzoekscommissie en ondertekend door de voorzitter en de commissiegriffier.

ARTIKEL 12 Beraadslagingen

1. De onderzoekscommissie beraadslaagt indien een lid dat nodig acht.
2. De onderzoekscommissie beraadslaagt achter gesloten deuren.

ARTIKEL 13 Afronding onderzoek

1. Na afronding van het onderzoek door de onderzoekscommissie worden haar bevindingen voorgelegd aan de raad.
2. De raad besluit tot opheffing van de onderzoekscommissie.

ARTIKEL 14 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de achtste dag na afkondiging.

ARTIKEL 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.

Aldus besloten door de raad der Gemeente Sittard-Geleen in zijn vergadering van 3 november 2004

De griffier
drs. F.T.H.A. Coenen

De voorzitter
drs. W.J.A. Dijkstra

Artikelsgewijze toelichting op de verordening op het onderzoeksrecht van de raad

Algemeen

Het onderzoeksrecht van de raad is uitvoerig geregeld in de artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet. Deze verordening, die in nauwe samenhang met de artikelen uit de Gemeentewet dient te worden gelezen, bevat nadere regels met betrekking tot dit onderzoeksrecht. Het onderzoeksrecht is een exclusief recht van de raad dat ingevolge artikel 156, tweede lid, van de Gemeentewet niet overdraagbaar is.

Artikel 1 Begripsbepalingen
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 2 Instellen van het onderzoek

Ter verduidelijking wordt hier nogmaals aangegeven dat op voorstel van leden van de raad, bij raadsbesluit, een onderzoek kan worden ingesteld naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur. Met betrekking dit voorstel is het bepaalde omtrent het initiatiefvoorstel in artikel 36 Reglement van orde van toepassing.

Indien de raad besluit tot het instellen van een onderzoek stelt zij een omschrijving van het onderzoek alsmede een toelichting op. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek, als dan niet op verzoek van de onderzoekscommissie gewijzigd worden.

De Gemeentewet bepaald in artikel 155a dat een onderzoek kan worden ingesteld naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur. De raad zal duidelijk dienen aan te geven waarom een onderzoek wordt ingesteld. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende uitgangspunten:

- Het moet gaan om wezenlijke en ingrijpende zaken die de lokale samenleving sterk bezighouden.
- Het moet gericht zijn op waarheidsvinding en op het leren van fouten met het oog op het beter functioneren in de toekomst.
- Het moet ingezet worden als andere middelen hebben gefaald en met het oog op het vertrouwen van het publiek in het openbaar bestuur van belang is dat de grootst mogelijke openbaarheid wordt betracht.

Het wordt alleen ingezet indien het overige beschikbare instrumentarium naar het oordeel van de raad ontoereikend is om het noodzakelijke boven water te krijgen, dit betekent dat de kring van betrokkenen beperkt is tot (ex)ambtenaren en (ex)gemeentebestuurders dan wel wanneer in redelijkheid mag worden verwacht dat het horen van personen die tot deze doelgroep behoren voldoende helderheid in de te onderzoeken zaak zal kunnen brengen en het risico minimaal is dat het onderzoek vastloopt op het ontbreken van effectieve mogelijkheden om derden tot medewerking aan te zetten.

Indien de raad tot een onderzoek besloten heeft dient besloten te worden hoeveel en welke leden in de onderzoekscommissie plaats zullen nemen. Overeenkomstig het bepaalde omtrent de commissievoorzitters van de raadscommissie is in deze verordening opgenomen dat de raad de voorzitter benoemt en de onderzoekscommissie zelf de plaatsvervangend voorzitter.

De Gemeentewet bepaald hieromtrent in artikel 155a, derde en vierde lid, dat de onderzoekscommissie uit ten minste drie (raads)leden bestaat en dat de raad bij de samenstelling zorgdraagt voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de in de raad vertegenwoordigde groeperingen. Omdat de onderzoekscommissie besluit met meerderheid van stemmen verdient het aanbeveling om een oneven aantal leden te benoemen. Op deze wijze kan het staken van stemmen worden voorkomen.

Het vijfde lid bepaalt dat er bij de instelling van de onderzoekscommissie wordt bepaald hoe en op welk moment deze commissie aan de raad rapporteert. Voorstelbaar zou zijn dat hier bepaald wordt dat de voorzitter in elke raadsvergadering een kort verslag doet omtrent de vorderingen.

Artikel 3 Voorzitter/plaatsvervangend voorzitter

In deze verordening is ervoor gekozen dat de onderzoekscommissie haar plaatsvervangend voorzitter benoemt. De voorzitter maakt tevens deel uit van de onderzoekscommissie en is derhalve niet slechts (technisch) voorzitter.

Artikel 4 Beëindiging van het lidmaatschap

In artikel 155a, zesde lid, van de Gemeentewet is bepaald dat de bevoegdheden en werkzaamheden van een onderzoekscommissie niet worden geschorst door het aftreden van de raad. Nu de onderzoeks-

commissie slechts mag bestaan uit leden van de raad brengt dat met zich mee dat bij het aantreden van een nieuwe raad de samenstelling van de onderzoekscommissie wel zal moeten worden aangepast. Indien een individueel lid van de onderzoekscommissie ophoudt lid te zijn van de raad eindigt derhalve tevens zijn lidmaatschap van eerder genoemde commissie. Voorts eindigt een lidmaatschap uiteraard bij opheffing van de onderzoekscommissie en bij het nemen van ontslag. De raad kan tevens, indien dit wenselijk wordt geacht, de onderzoekscommissie tussentijds opheffen. Daarnaast eindigt het lidmaatschap indien de onderzoekscommissie besluit een van haar leden te horen. Artikel 155c, tweede lid, van de Gemeentewet bepaalt namelijk dat een getuige of deskundige die door de onderzoekscommissie wordt gehoord, niet tevens lid is van de onderzoekscommissie. Het bepaalde is uiteraard tevens van toepassing op de plaatsvervangende leden.

Artikel 5 Bevoegdheden van de onderzoekscommissie

De onderzoekscommissie heeft op basis van de bepalingen uit de Gemeentewet reeds een aantal bevoegdheden. Zo bepaalt artikel 155c, vijfde lid, van de Gemeentewet dat de onderzoekscommissie kan besluiten dat getuigen uitsluitend worden verhoord na het afleggen van een eed of belofte. Omdat het tengevolge hiervan niet mogelijk is om de ene getuige wel en de andere niet onder ede te horen is in artikel 5, eerste lid, van deze verordening bepaald dat de onderzoekscommissie hieromtrent een besluit neemt alvorens de eerste getuige of deskundige gehoord is.

Artikel 155b, eerste lid, Gemeentewet bepaalt de groep van personen die verplicht zijn mee te werken aan een onderzoek en jegens wie dwangmiddelen kunnen worden ingezet. Dit laat onverlet de mogelijkheid om personen buiten deze groep te horen, zij het op vrijwillige basis. Deze personen zijn niet verplicht om een verklaring onder ede af te leggen. Indien een onderzoekscommissie derhalve bepaald heeft dat alle getuigen en deskundigen onder ede gehoord worden, zijn deze personen hiervan uitgezonderd. Naast het horen op vrijwillige basis kan een onderzoekscommissie ook informele (informatieve) gesprekken voeren met getuigen en deskundigen, bijvoorbeeld om vast te stellen of horen ter zitting nuttig is. Tenslotte bestaat de mogelijkheid om, bijvoorbeeld bij gebrek aan deskundigheid, opdrachten uit te besteden aan derden. Ingevolge artikel 155f Gemeentewet dient het college de door de raad geraamde kosten voor een onderzoek in een bepaald jaar op te nemen in de ontwerpbegroting. Voorstelbaar is dat hier tevens een post wordt opgenomen met betrekking tot deze (mogelijke) inschakeling van externen. Tot het aangaan van eventuele overeenkomsten met derden ter ondersteuning van de onderzoekscommissie moet het college beslissen.

De verordening op de raadscommissies is hier buiten toepassing verklaard omdat hierin zaken en bevoegdheden geregeld worden die bij het onderzoek niet toepasbaar dan wel onwenselijk zijn. Hierbij valt te denken aan zaken als spreekrecht voor burgers enz.

Artikel 6 Ambtelijke bijstand

Artikel 155a, achtste lid, van de Gemeentewet, bepaalt dat de raad, alvorens tot een onderzoek besloten wordt, bij verordening nadere regels stelt met betrekking tot deze onderzoeken. Hierin dienen in ieder geval regels opgenomen te worden over de wijze waarop ambtelijke bijstand wordt verleend aan de onderzoekscommissie. In deze verordening is daaraan uitvoering gegeven door de te bepalen dat de griffier zorgt voor de ambtelijke ondersteuning van de onderzoekscommissie. Aangezien het ondersteunen van een onderzoek een te zware belasting kan zijn voor de beperkte formatie van de griffie is tevens bepaald dat de griffier een beroep kan doen op de gemeentesecretaris om hem voor de duur van het onderzoek medewerkers ter beschikking te stellen. Dit soort verzoeken is niet ongebruikelijk aangezien de verordening op de ambtelijke bijstand deze mogelijkheid biedt. Het zou echter tevens mogelijk kunnen zijn dat wel een medewerker van de griffie wordt belast met de ondersteuning aan de onderzoekscommissie maar dat zijn reguliere werk dan, tijdelijk, overgedragen moet worden aan bv een extra tijdelijke medewerker. Op voorstel van de griffier kan de raad dan een budget ter beschikking stellen.

Artikel 7 Zitting

Artikel 155d, eerste lid, van de Gemeentewet voorziet in de schriftelijke oproeping van getuigen en deskundigen die ter zitting dienen te verschijnen. Deze zitting dient te worden onderscheiden van de beraadslaging van de onderzoekscommissie, die ingevolge artikel 11 van de verordening achter gesloten deuren plaatsheeft. Op de zitting vinden de verhoren van getuigen en deskundigen plaats ex artikel 155c, zesde lid, van de Gemeentewet en zijn in beginsel openbaar. De onderzoekscommissie kan ingevolge artikel 155c, zevende lid, van de Gemeentewet om gewichtige redenen echter besluiten dat een verhoor of een gedeelte ervan niet in het openbaar plaatsvindt. De leden bewaren geheimhouding over hetgeen hen tijdens een besloten zitting ter kennis komt. De redenen om besloten te vergaderen zijn hierbij anders dan die genoemd in artikel 86, eerste lid, van de Gemeentewet. In artikel 86, eerste lid, wordt immers gesproken over belangen als bedoeld in artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur. Dat is bij besloten vergaderingen in het kader van het onderzoeksrecht niet van belang. Slechts van belang is er of naar het oordeel van de onderzoekscommissie sprake is van 'gewichtige redenen'. Het bepaalde in artikel 86, eerste lid, is derhalve op de onderzoekscommissie niet van toepassing.

Artikel 8 Toehoorders en de pers

Artikel 26, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet regelen dat de voorzitter van de raad toehoorders die de orde verstoren, kan doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toezegging kan ontzeggen.

Voor de onderzoekscommissie ontbreekt een dergelijke bepaling in de Gemeentewet, het derde lid voorziet hierin.

Artikel 9 Geluid- en beeldregistraties

Aangezien de zittingen van een onderzoekscommissie in principe openbaar zijn, kunnen radio- en tv-stations geluids- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten zitting betreft. De voorzitter kan aanwijzingen geven met betrekking tot bijvoorbeeld plaats en opstelling.

Artikel 10 Gebruik mobiele telefoons

Ook in deze verordening is conform het bepaalde in de reglementen van orde voor de raad en de raadscommissies bepaald dat het gebruik van mobiele telefoons verboden is.

Artikel 11 Verslaglegging zitting

Het verdient aanbeveling om tijdens de verhoren een geluidsband mee te laten draaien of op andere wijze het gezegde exact vast te leggen. Op deze wijze ontstaat achteraf nooit discussie over hetgeen wel of niet gezegd is.

Artikel 12 Beraadslaging

Beraadslaging vindt plaats achter gesloten deuren omdat de inhoud van een beraadslaging zich mogelijk niet voor openbaarheid leent. Het is namelijk zeer wel denkbaar dat er beraadslaagd wordt omtrent ondervragingsmethoden, tactieken en dergelijke, welke in het belang van het onderzoek niet naar buiten mogen worden gebracht. Daarnaast moet er vrij gesproken kunnen worden over personen en hetgeen door hen naar voren is gebracht.

De raad kan op basis van artikel 2, derde lid, van deze verordening, nadere regels stellen omtrent deze beraadslagingen in verband met de rapportage naar de raad.

Artikel 13 Afronding onderzoek

Indien de onderzoekscommissie haar werkzaamheden heeft afgerond legt zij haar bevindingen voor aan de raad. De vorm waarin dit geschiedt wordt hier niet nader bepaald en is aan de raad in het kader van de nadere regels als genoemd in artikel 2, tweede lid, van deze verordening. Hierbij zijn verschillende vormen mogelijk, variërend van een rapport tot een voorstel aan de raad. De vraag luidt hierbij wat de raad onder bevindingen wenst te verstaan. Is dit slechts een feitenrelaas van de onderzoekscommissie waarover de raad zich een oordeel vormt of dient er door de commissie ook zelf een oordeel gevormd te worden alvorens de raad zich erover buigt.

Artikel 14 Inwerkingtreding

De onderliggende verordening bevat geen algemeen verbindende voorschriften. De verplichting voor bepaalde categorieën personen om medewerking te verlenen aan een door de raad in te stellen onderzoek vloeit immers niet voort uit de verordening, maar rechtstreeks uit de wet. De verordening kan derhalve op een door de raad te bepalen datum in werking treden en is niet referendabel ingevolge de Tijdelijke referendumwet.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.